

Társaság a kastélyparkban, 1907.

Olaj, karton, 50x70 cm
Jelezve balra lent: Rónai

Kikiáltási ár: 15 000 000 Ft

Rippl-Rónai egész életében különös vonzalmat mutatott a nemesi reprezentáció legjellegzetesebb megnyilvánulási formája, a kastély iránt. Előszeretettel festette a hatalmas parkokban rejtőzködő, vagy a tájat uraló nemesi, vagy főúri lakokat, amelyek tulajdonosaival általában barátságot tartott, mint az Inkey, a Bosnyák, a Sommsich családdal, vagy mint megrendelők voltak vendéglátó gazdái, mint az Andrásyok vagy a Zichyek. Náluk vendégeskedve a Lesznai Anna művésznéven ismert író és festő Moskovits Amália édesapjának, Moskovits Gézának körtvélyesi kastélyát előkertjével, kétszer is megörökítette. Végül maga is birtokos „kastélylakó” lett, a harangtornyos, bádogbuzogányos emeletes sárga házé, a kaposvári Róma-villáé.

A barokk kastélyokról általában

A tipikus XVIII. századi magyar barokk kastélyt Kelényi György (Kastélyok, kúriák, villák. Budapest, 1974. 13-14.) így idézi elénk: „*Leggyakoribb a háromrizalitos megoldás: a szélső tengelyeket, illetve a középső szakaszt a falsíkból előreugró, külön tetővel fedett, gazdagabb homlokzatú, hangsúlyosabb tömegek alkotják. Magyar sajátásként a rövid homlokzatszakaszt figyelhetjük meg... A földszinti szakasz egyszerű; mintegy a felső szintek talpazataként fogja fel a tervező. A barokk művészi fel-fogás szerint az első emelet a díszterem és a lakosztályok számára a legméltóbb... A középrészt háromszögű, vagy íves oromzat és kupola, esetleg csak manzárdtető emeli ki... a sarokrizalitok egyszerűbb tetőszerkezettel záródnak*”.

Magáról a képről

Íme itt áll előttünk egy tipikus késő-barokk magyar kastély habzburgsárga fallal, zöld spalettákkal, piros cserepes tetővel, a főbejáratot kiemelő oszlopos portikuszzal, a fölötté magasodó csonkatornyon lengő zászlóval, az épületet körülölelő hatalmas parkkal, az előtérben mintegy a kastély ellenpontjául szolgáló, óriási, színpompás virágágyással. A látvány színgazdag, derűs, sőt vidám, arányaiban harmonikus: Valóban festő ecsetjére kíváncszó.

A napsütötte kertben, a ház előtt staffázsfigurák: három nő lapos tetejű sárga kalapban, a negyediknek csak fehér napernyője látszik, alakját eltakarja egy nagy fából készült játékhajó; három kisgyerek fehér ruhában, piros sapkával a fején. A társaság a gyermekek számára felvert, zászlóval díszített játszósátor és a közelben felállított kerti napernyő köré szerveződik. A park igen nagy, hiszen az épület főbejáratának mindkét oldalán és a sarokrizalit előtt pompázó, az előtérben láthatóval azonos felépítésű virágágyások szinte már alig észrevehetőek. A sétányt végig a kerttől elválasztó vetőkövek kísérik. A látszólag egyszerű látvány máris számtalan kérdést vet fel. Hol készült a kép? Mi az épület rendeltetése? Miért a festő az egyetlen férfi közel s távol? Sajnos a kérdésekre korántsem tudok felelni. A Magyarországi vármegyéi és városai minden kötetét és a topográfiaikat átböngészve sem találtam rá az épületre. A kiállítási katalógusok sem segítettek. A M.I.É.N.K. 1908-ban a Nemzeti Szalonban rendezett tárlatán ugyan négy kastély képe is szerepelt: 111. *A munkácsi sárga kastély*; 112. *Szirmay kastély* (Mária Terézia idejéből) – ez azonos a körtvélyesi kastéllyal; 113. *Virágos úri kert*; 114. *A kastély előtt*. Esetleg ez utóbbi azonos lehet képünkkel, de sem a hely meghatározásához, sem pedig a jelenet értelmezéséhez nem visz közelebb. Egyszer talán majd a véletlen segít. Addig örüljünk a látványnak, a színek és formák meséjének, hiszen mint Lesznai Anna mondja: „*A mesében szép egymás mellettben, egy nívón vannak a dolgok.*”

Csernitzky Mária

